

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒
(ฉบับบททวนปี ๒๕๖๘)
ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

คำนำ

การจัดทำแบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ ตาม “แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล ปี ๒๕๖๒” ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนแต่ละตำบล ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามโครงการพัฒนาชุมชนฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ ดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	๑
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์หนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๘
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๐
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๑
๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว	๑๑
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๑
๒) ปริมาณการผลิต	๑๓
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๔
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๑๔
๕) ต้นทุนการผลิต	๑๕
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๑๖
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๑๗
๑.๔.๒ ชนิดสินค้าอ้อย	๑๗
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๘
๒) ปริมาณการผลิต	๑๙
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๐
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๐
๕) ต้นทุนการผลิต	๒๑
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๑
๑.๔.๓ ชนิดสินค้ายางพารา	๒๒
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๒
๒) ปริมาณการผลิต	๒๒
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๒
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๓
๕) ต้นทุนการผลิต	๒๓
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๔
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๒๕
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๒๗

บรรณานุกรม

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	แสดงการจำแนกอายุหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑
ตารางที่ ๒	แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๒
ตารางที่ ๓	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๓
ตารางที่ ๔	แสดงประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๓
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๔
ตารางที่ ๖	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๕
ตารางที่ ๗	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๕
ตารางที่ ๘	ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๕
ตารางที่ ๙	แสดงศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๖
ตารางที่ ๑๐	แสดงรายชื่อจำนวนเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ของแปลงใหญ่ข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๗
ตารางที่ ๑๑	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว	๘
ตารางที่ ๑๒	แสดงทรัพยากรดิน ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๘
ตารางที่ ๑๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๑
ตารางที่ ๑๔	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๒
ตารางที่ ๑๕	แสดงปริมาณการผลิตข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๓
ตารางที่ ๑๖	แสดงกิจกรรมและปฏิทินการปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๔
ตารางที่ ๑๗	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๕
ตารางที่ ๑๘	แสดงจุดรับซื้อข้าวเปลือกในพื้นที่ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๖
ตารางที่ ๑๙	แสดง Smart Farmer ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๗
ตารางที่ ๒๐	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๗
ตารางที่ ๒๑	แสดงการเพาะปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๘
ตารางที่ ๒๒	แสดงปริมาณการปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๙
ตารางที่ ๒๓	แสดงการปลูกอ้อยในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	๒๐
ตารางที่ ๒๔	แสดงต้นทุนการปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน ปี ๒๕๖๗ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	๒๑
ตารางที่ ๒๕	แสดงต้นทุนการปลูกยางพารา ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	๒๒
ตารางที่ ๒๖	แสดงปฏิทินการปลูกยางพารา ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	๒๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๒๗	แสดงต้นทุนการยางพาราต่อไร่ ปี ๒๕๖๖ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	
ตารางที่ ๒๘	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไข ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๘
ตารางที่ ๒๑	แสดงการวิเคราะห์ TOWS Matrix	๒๗

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑	แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือนเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑
ภาพที่ ๒	แสดงจำนวนร้อยละครั้วเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒
ภาพที่ ๓	แสดงร้อยละลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๓
ภาพที่ ๔	แสดงร้อยละประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๔
ภาพที่ ๕	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและศูนย์เครือข่ายตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๖
ภาพที่ ๖	แสดงดินในพื้นที่ราบลุ่ม ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๘
ภาพที่ ๗	แสดงแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๙
ภาพที่ ๘	แสดงพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๙
ภาพที่ ๙	แสดงจำนวนอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๐
ภาพที่ ๑๐	แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าไหม สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่นของตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๐
ภาพที่ ๑๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับการปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๑
ภาพที่ ๑๒	แสดงร้อยละชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๑
ภาพที่ ๑๓	แสดงแผนที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๒
ภาพที่ ๑๔	แสดงจำนวนและร้อยละความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๒
ภาพที่ ๑๕	แสดงปริมาณผลผลิตข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๓
ภาพที่ ๑๖	แสดงแหล่งรับซื้อข้าวตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๖
ภาพที่ ๑๗	แสดงแผนที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๘
ภาพที่ ๑๘	แสดงปริมาณการลิตอ้อยตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๙
ภาพที่ ๑๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับการปลูกยางพารา ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑.) เกษตรกร

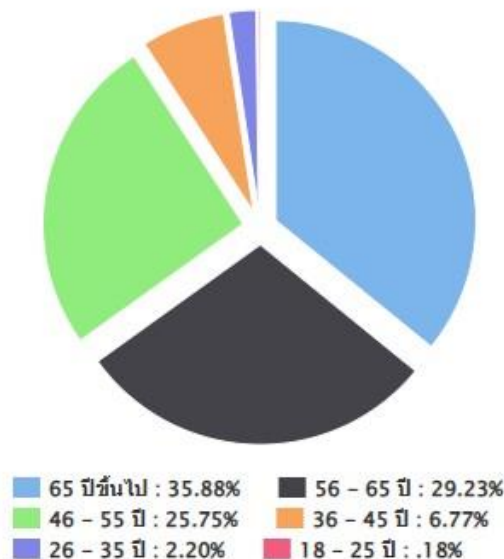
(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๖๓๙ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรที่มีอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๘๘ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๘๘ รองลงมา อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๔๗๙ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๓ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๔๒๒ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ : แสดงการจำแนกอายุหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๕๘๘.๐๐	๓๕.๘๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๗๙.๐๐	๒๙.๒๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๒๒.๐๐	๒๕.๗๕
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๑๑.๐๐	๖.๗๗
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๖.๐๐	๒.๒๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๓.๐๐	๐.๑๘
รวม	๑,๖๓๙.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑ : แสดงจำนวนและร้อยละการจำแนกอายุหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร ตำบลหนองแคน

อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

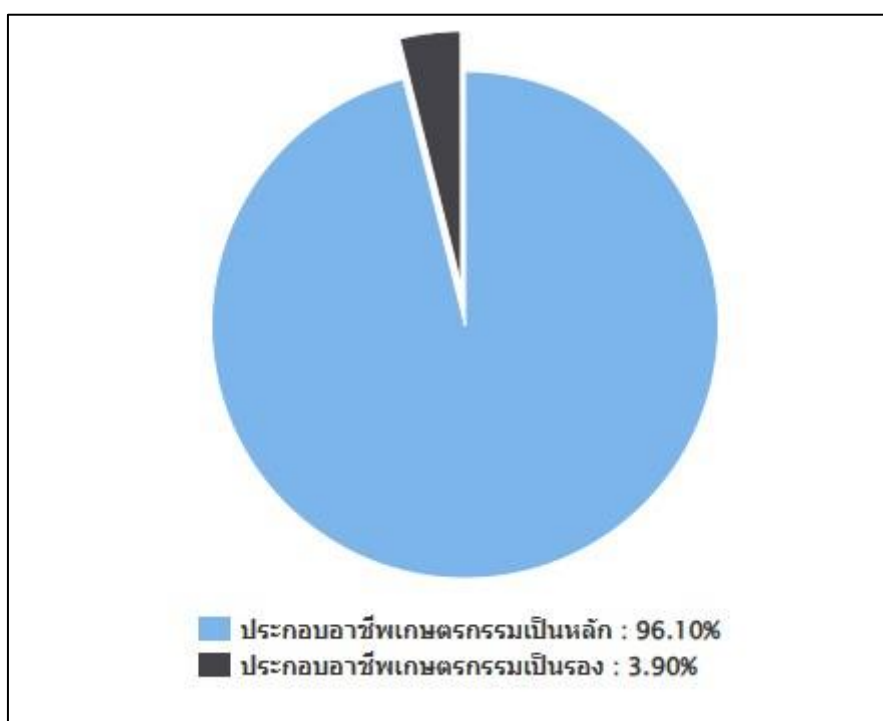
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีเกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑,๕๗๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๑๐ และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน ๖๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๐

ตารางที่ ๒ : แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์	จำนวน	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๕๗๕.๐๐	๙๖.๑๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๖๔.๐๐	๓.๙๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒ : แสดงร้อยละจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๑,๗๖๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๐๐ รองลงมาคือการเช่าพื้นที่ จำนวน ๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๙ และ อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๕๖๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๑

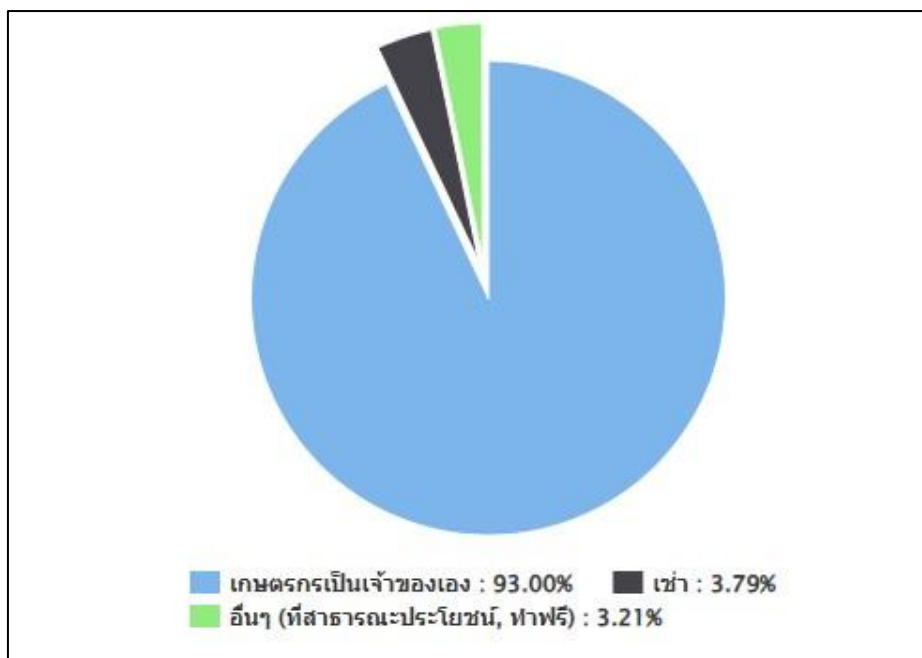
ตารางที่ ๓ : แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๗๖๖.๐๐	๒๔,๑๐๑.๐๐
เช่า	๗๒.๐๐	๕๘๒.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๖๑.๐๐	๕๖๔.๐๐
รวม **	๑,๘๙๙.๐๐	๒๕,๒๔๗.๐๐

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบึงสามพัน, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๓ : แสดงร้อยละลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบึงสามพัน, ๒๕๖๘)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

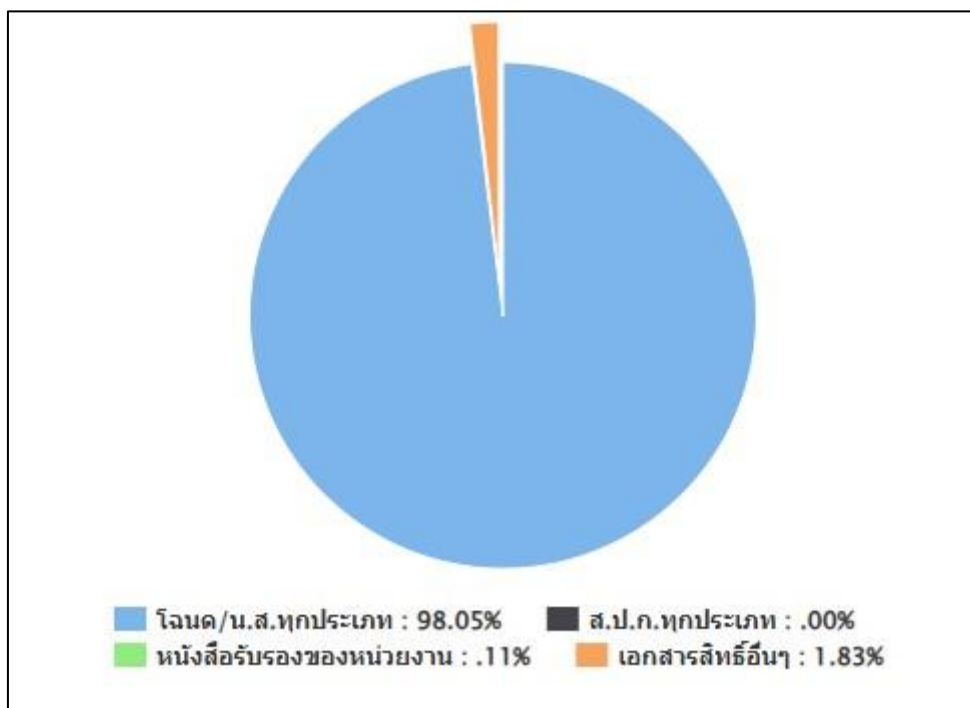
เกษตรกรตำบลหนองแคน อำเภอบึงสามพัน มีการถือครองที่ดินประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๑๐,๑๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๘ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๓๓๘ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๒ และประเภทหนังสือของหน่วยงาน จำนวน ๒๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๐

ตารางที่ ๔ : แสดงประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกรตำบลหนองแคน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)			รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๑,๗๖๔.๐๐	๒.๐๐	๓๓.๐๐	๑,๗๙๙.๐๐

*เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : สำนักงานเกษตรตำบลหนองแคน อำเภอบึงสามพัน, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๔ : แสดงร้อยละประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘)

๒.) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มสถาบันเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๔๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๔๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๒ ราย กลุ่มวิสาหกิจ ๓๔ จำนวน กลุ่ม สมาชิก ๔๖๓ ราย

ตารางที่ ๕ : แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หนองแคน	๑	๔๕	๑	๔๐	๑	๒๒	๓๔	๔๖๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๗

๓.) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร เครือข่ายศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน ๖ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนจำนวน ๑ ศูนย์ ศูนย์การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ ๓ ศูนย์ และศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

๔

ตารางที่ ๖ : แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	ศพก.	ศจช.	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ
------	------	------	-------	-------	-----------------------

		ศพก. เครือข่าย				กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	ศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอด เทคโนโลยีด้านการ พัฒนาที่ดิน
หนองแคน		๖	๑	๑	๑	๑	๒		๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีอาสาสมัครเกษตรกรจำนวน ๔๕ ราย โดยมี
หมอดินอาสามากที่สุดจำนวน ๒๖ ราย รองลงมาคือเกษตรกรหมู่บ้านจำนวน ๑๔ ราย อาสาปศุสัตว์ ๒ ราย ครู
บัญชี อาสาฝนหลวง และเศรษฐกิจการเกษตรหน่วยงานละ ๑ ราย

ตารางที่ ๗ : แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หนองแคน	๑	๔	๑	๑๕	๒๖	๑๘		๑	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น

- ประชาชนชาวบ้าน ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการ
เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งดำเนินการโครงการได้รับคัดเลือกประชาชน
ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปรัชญา ซึ่งตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์มีประชาชน
ชาวบ้านจำนวน ๑ ราย คือ นายวีระยุทธ สุวัฒน์ เลขที่ ๗๗ หมู่ ๕ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด
ร้อยเอ็ด

- เกษตรกรดีเด่น ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพ
ไร่นาสวนผสม ปี ๒๕๖๒ และสาขาบัญชีฟาร์ม ปี ๒๕๖๔ ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้เข้ารับพระราชทานโล่รางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในงานพระ
ราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญประจำปี ๒๕๖๒ คือ นางสาววัย บางสร้อย เลขที่ ๔ หมู่ ๑๒ ตำบล
หนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ ๘ : แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้
หนองแคน	๒	นายวีระยุทธ สุวัฒน์	๗๗ ม.๕	ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง
		นางสาววัย บางสร้อย	๔ หมู่ ๑๒	ไร่นาสวนผสม/ บัญชีฟาร์ม
รวม	๒			

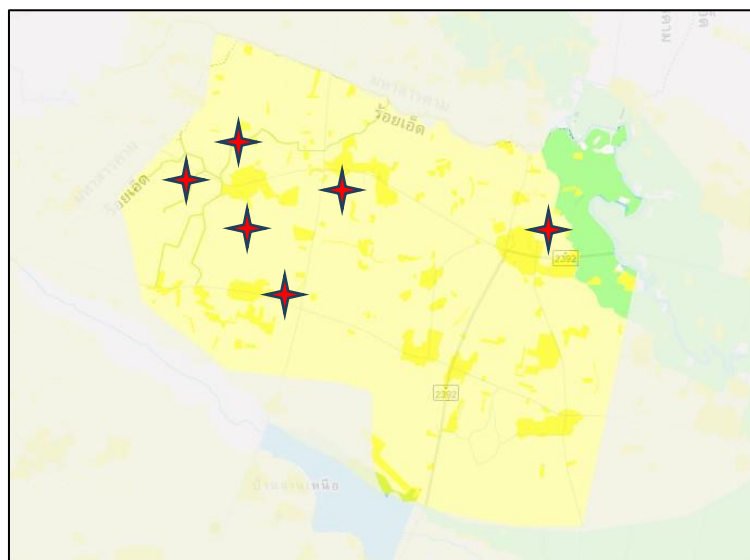
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

(๓) เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ มีเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน ๖ ศูนย์
ตารางที่ ๙ : แสดงศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลหนองแคน
 อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	ชื่อศูนย์ เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก ของศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้งศูนย์	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
๑	นายจันทิ บุตรชาติ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๔๕ หมู่ ๗	นายจันทิ บุตรชาติ	๐๖๑๐๒๙๘๕๑๐
๒	สวนป๋วย่า	ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี	๔ หมู่ ๑๒	นางสำรวย บางสร้อย	๐๖๑๐๒๙๘๕๑๐
๓	นางกาญจนา โพธิ์แก้ว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑๔๒ หมู่ ๖	นางกาญจนา โพธิ์ แก้ว	๐๙๓๔๗๙๐๖๖๐
๔	นายประพันธ์ กำหัวเรือ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	หมู่ ๑๒	นายประพันธ์ กำ หัวเรือ	๐๘๖๗๔๘๓๑๕๕
๕	นายจักรี แสน ตลาด	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๙๓ หมู่ ๑๓	นายจักรี แสนตลาด	๐๙๙๖๕๘๒๐๔๖
๖	สว่าง สุขแสง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูป ผลิตผลด้านการเกษตร	๗๓ หมู่ ๕	นายสว่าง สุขแสง	๐๙๕๓๖๒๕๒๙๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๕ : แสดงที่ตั้งเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด
 (ที่มา : สำนักงานเกษตร อำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘)

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๙ กลุ่ม ซึ่งมีการดำเนินงานจัดตั้งแปลงใหญ่ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑ แปลง ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๖ แปลง และปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ แปลง

ตารางที่ ๑๐ : แสดงรายชื่อแปลง จำนวนเกษตรกร และจำนวนพื้นที่ของแปลงใหญ่ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับ	ตำบล	รายชื่อแปลงใหญ่	จำนวนเกษตรกร	พื้นที่รวมโครงการ	ประธานกลุ่ม
๑	หนองแคน	สมาคมเกษตรกรอินทรีย์ทุ่งกุลาร้องไห้	๔๕	๗๗๓.๐๐	นายวีระยุทธ สุวัฒน์
๒	หนองแคน	วสช.เกษตรยั่งยืนตำบลหนองแคน	๓๖	๕๗๙.๐๐	นายสว่าง สุขแสง
๓	หนองแคน	เกษตรผสมผสานบ้านสวนปอ ม.๑๒ ต.หนองแคน	๔๐	๔๖๗.๐๐	นางสำรวย บางสร้อย
๔	หนองแคน	นาแปลงใหญ่ดูใหญ่	๓๗	๖๘๒.๐๐	นายเกษร บัตรีเศษ
๕	หนองแคน	นาแปลงใหญ่ลำน้าเสียว	๑๒๒	๑,๘๓๖.๐๐	นายอนันต์ ไชยมงคล
๖	หนองแคน	เกษตรกรทำนาคูบ้านคูโป้	๔๓	๕๗๓.๐๐	นายสุพรรณ ปัดสำราญ
๗	หนองแคน	นาแปลงใหญ่บ้านเหล่าป่าแคน ม.๑๑	๖๐	๗๓๕.๐๐	นางวัฒนา เสาร์วงษ์
๘	หนองแคน	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ม.๑ ต.หนองแคน	๓๑	๓๐๓	นายยุทธพงศ์ ชันทัพไทย
๙	หนองแคน	กลุ่มนาแปลงใหญ่ข้าว ม.๑๒-๒ บ้านสวนปอ	๓๐	๔๓๙	นายประพันธ์ กำหัวเรือ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์

ที่อยู่ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรม ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินการผลิต จาก ๒,๘๘๐ บาท/ไร่ เป็น ๒,๔๐๐ บาท (๒๐ %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๕ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๔๘๖ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพให้ได้รับมาตรฐาน GAP ข้าว

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. พัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ
๒. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๓. พัฒนาและส่งเสริมการเกษตรแบบพอเพียง
๔. จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
๕. พัฒนาส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน
๖. ส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน GAP
๗. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสร้างองค์กรในชุมชน
๘. จัดการหาแหล่งรับซื้อผลผลิตของกลุ่ม
๙. รวมกลุ่มจัดซื้อปัจจัยการผลิต
๑๐. ส่งเสริมให้ใช้สารชีวภัณฑ์ในแปลงข้าว

ตารางที่ ๑๑ : แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑. ค่าไถ					↔								๔๐๐	
๒. ค่าเมล็ดพันธุ์					↔								๕๐๐	
๓. ค่าจ้าง (จ้างหว่าน/หยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว)					↔								๕๐	
๔. ค่าปุ๋ยเคมี							↔		↔				๒๒๕	
๕. ค่าปุ๋ยอินทรีย์					↔								๔๕๐	
๖. ค่าจ้างหว่านปุ๋ย							↔		↔				๗๕	
๗. ค่าเก็บเกี่ยว											↔		๖๐๐	
๘. ค่าขนส่ง											↔		๑๒๐	
๙. ค่าพลังงาน(น้ำมัน/เชื้อเพลิง)					←							→	๑๐๐	
๑๐ ค่าวัสดุ											↔		๒๐๐	
๑๑. อื่นๆ					←							→	๑๖๐	
๑๒. จำหน่าย	→											←		๖,๐๗๕
รวม													๒,๘๘๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมหารัตต์, ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

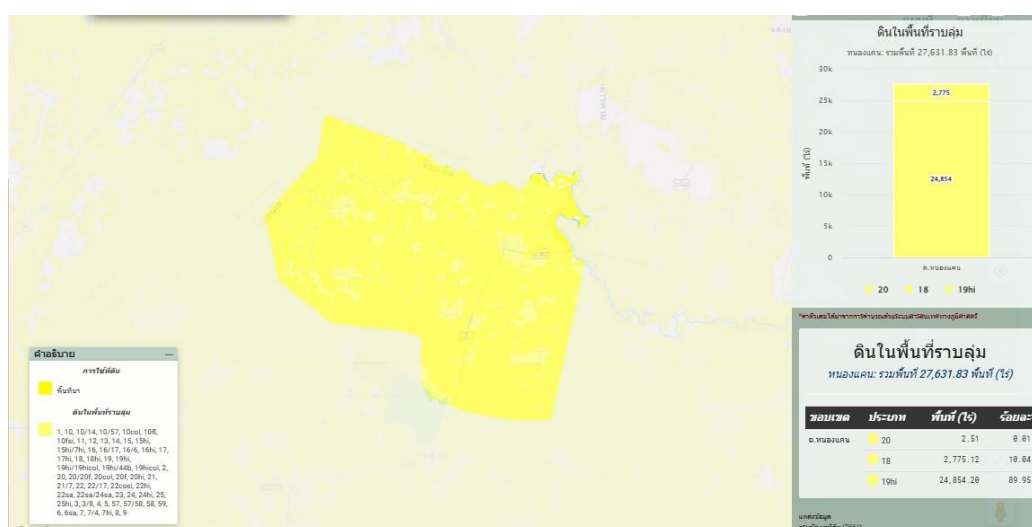
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เป็นที่ดอน สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย พื้นที่ทางทิศตะวันออกของเขตตำบลมีลำน้ำเสียวไหลผ่าน

ตารางที่ ๑๒ : แสดงทรัพยากรดินตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๒๗,๖๓๑.๘๓	๑๐๐

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘

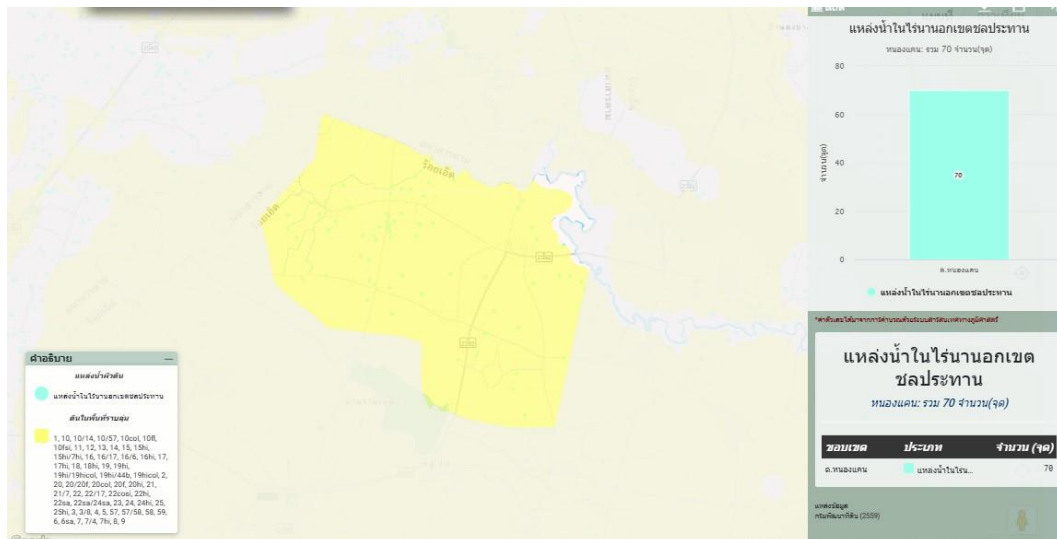
ภาพที่ ๖ : แสดงดินในพื้นที่ราบลุ่มตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘)

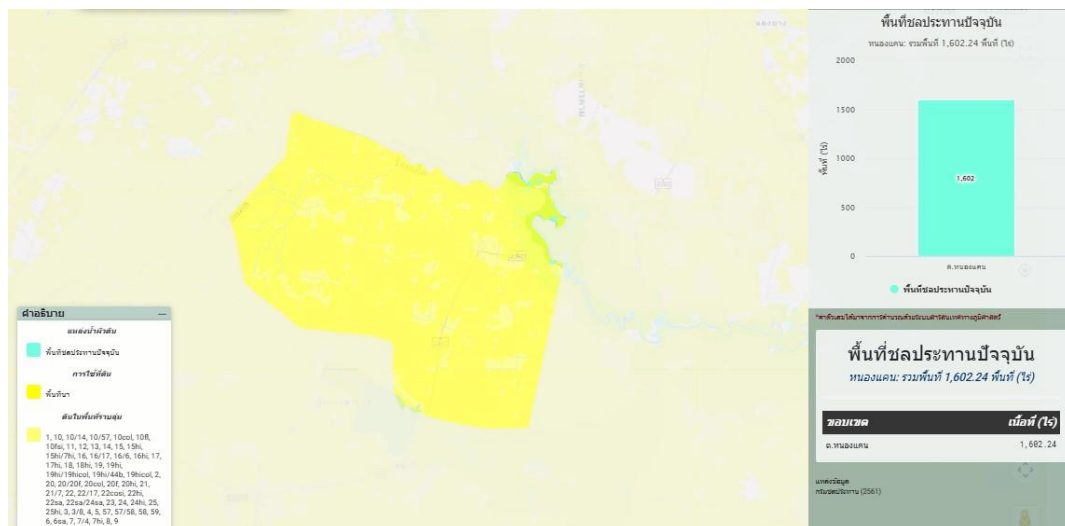
๒.) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลหนองแคน อำเภอบุษราคัม จังหวัดร้อยเอ็ด มีลำน้ำเสียวซึ่งเป็นลำน้ำที่มีต้นน้ำจากอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามไหลผ่านด้านทิศเหนือที่ตำบลหนองแคน เป็นลำน้ำที่ใช้ในการแบ่งเขตตำบลหนองแคน ตำบลหนองแคน อำเภอบุษราคัมกับอำเภอเกษตร พื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน ๑,๖๐๒.๒๔ ไร่ และบางส่วนจะอาศัยอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๗๐๐ ไร่

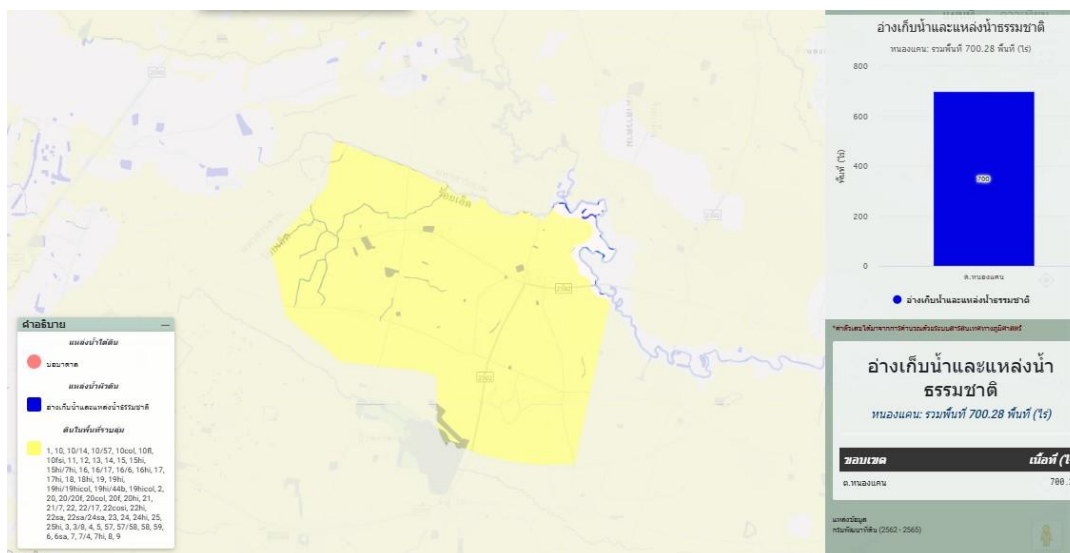
- แหล่งน้ำโครงการกรมพัฒนาที่ดิน (บ่อจั่ว บ่อขนาดเล็ก บ่อชุมชน) จำนวน ๗ จุด
- แหล่งบ่อน้ำบาดาล จำนวน ๒๑ จุด
- แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน ๗๐ จุด

ภาพที่ ๗ : แสดงแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองแคน อำเภอบุษราคัม จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๘ : แสดงพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ตำบลหนองแคน อำเภอบุษราคัม จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๙ : แสดงจำนวนอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : : <https://agri-map-online.moac.go.th/>,๒๕๖๘)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่นของตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ คือ ผ้าขาวม้าไหม ซึ่ง เป็นผ้าขาวม้าที่ทอให้ได้ลายที่สม่ำเสมอ มีการผสมผสานของความทันสมัยและภูมิปัญญาแบบดั้งเดิม ทำให้เกิด ลวดลายผ้าขาวม้าลวดลายสีสันที่สดใส ซึ่ง "ผ้าขาวม้าไหม" ได้รับการคัดเลือกเป็น Soff Power จังหวัด ร้อยเอ็ด จุดเด่นของผ้าลายไหม คือ เนื้อที่ผสมผสานออกมาอย่างสวยงาม และทออย่างประณีตงดงาม สามารถนำมาใช้ได้สารพัดประโยชน์ ทั้งสวมใส่และแปรรูปไปทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น ของใช้ในบ้านต่าง ๆ

ภาพที่ ๑๐ : แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าไหม สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่นของตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมรัตน์,๒๕๖๘)

๑.๔ สีน้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

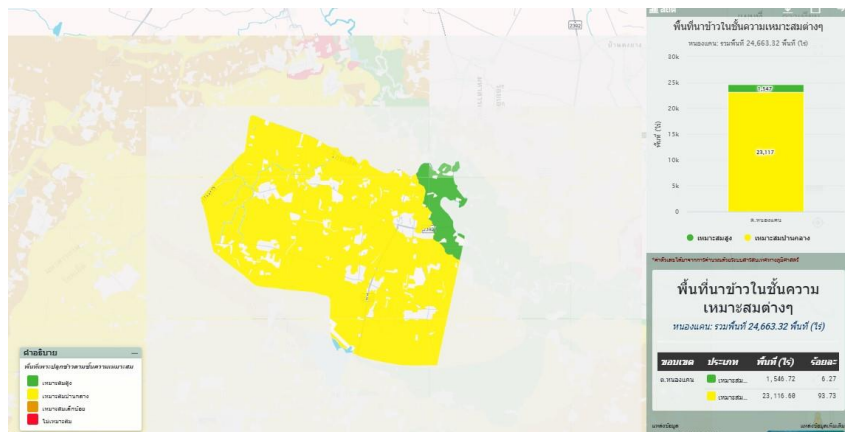
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ เป็นพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๒๔,๖๖๓.๓๒ ไร่ แบ่งออกเป็น พื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวมาก (S๑) ๑,๕๔๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๗ พื้นที่ที่เหมาะสมเล็กน้อยกับการปลูกข้าว (S๒) ๒๓,๑๑๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๗๓

ตารางที่ ๑๓ : แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

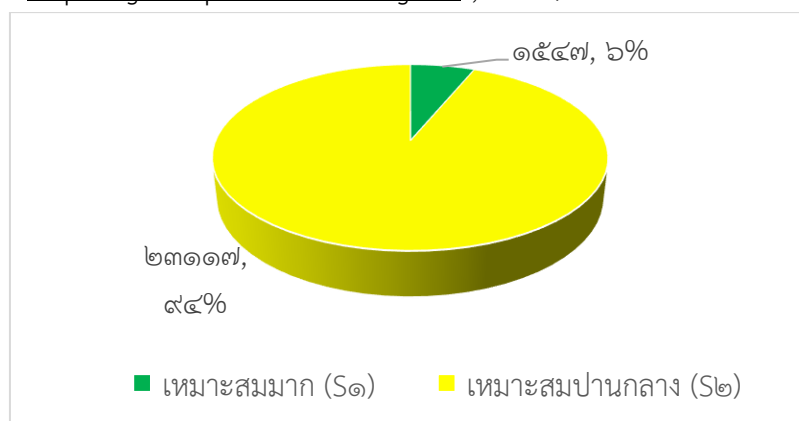
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองแคน	๑,๕๔๗	๒๓,๑๑๗			๒๔,๖๖๓.๓๒

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/๒๕๖๘>

ภาพที่ ๑๑ : แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/๒๕๖๘>)

ภาพที่ ๑๒ : แสดงร้อยละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมรัตน์, ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูก

ตำบลหนองแคน ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๒๔,๖๖๓.๓๐ ไร่

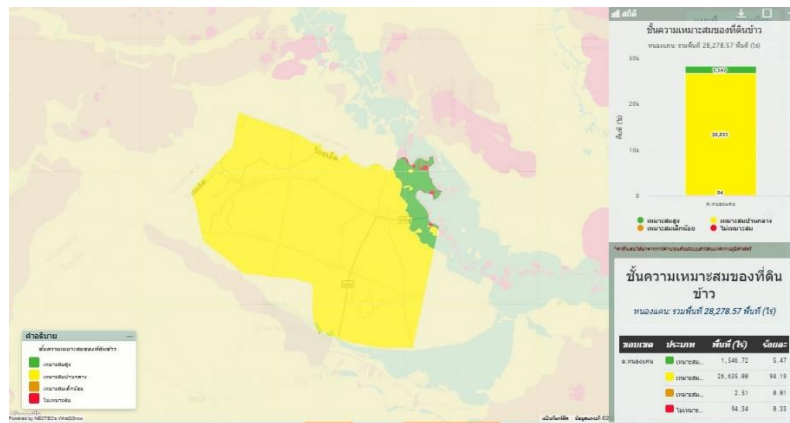
ตารางที่ ๑๔ : แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	พื้นที่ปลูก(ไร่)
หนองแคน	๒๔,๖๖๓.๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมหารัตต์,๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ เป็นพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว (S๑) ๑,๕๔๖.๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๗ พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยกับการปลูกข้าว (S๒) ๒๖,๖๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๑๙ พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยกับการปลูกข้าว (S๓) ๒.๕๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑ และไม่เหมาะสม(N) ๙๔.๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

ภาพที่ ๑๓ : แสดงแผนที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมหารัตต์, ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๔ : แสดงจำนวนและร้อยละความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมหารัตต์, ๒๕๖๘)

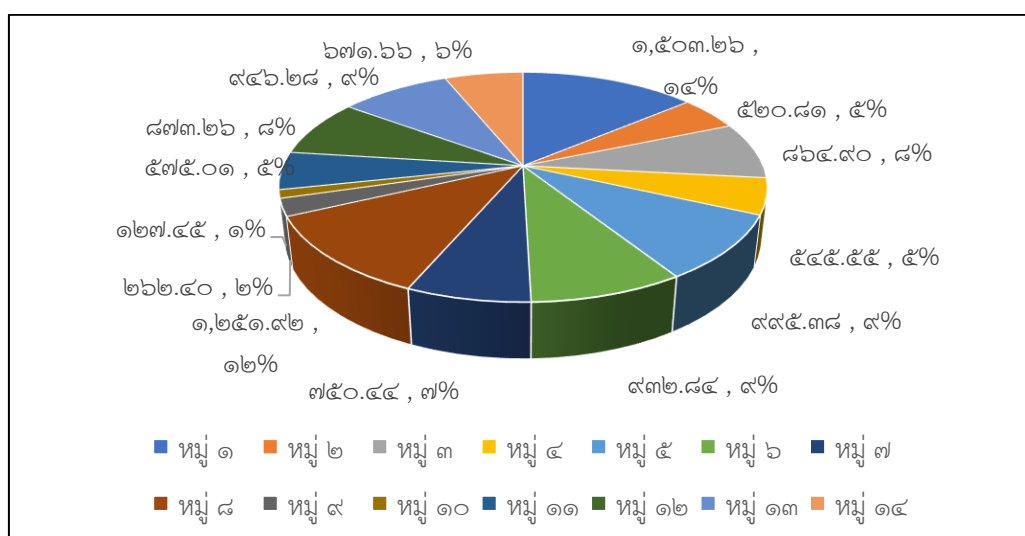
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๒๔,๔๖๙ ไร่ ๑,๘๐๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากหมู่ที่ ๑ จำนวน ๓,๓๖๓ ไร่ จำนวน ๒๐๙ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบล หมู่ที่ ๘ จำนวน ๒,๘๒๖ ไร่ จำนวน ๒๑๑ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๔ จำนวน ๒,๒๕๒ ไร่ จำนวน ๑๗๙ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ : แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก(ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
๑	๒๐๙	๓,๓๖๓.๐๐	๓,๓๖๓.๐๐	๑,๕๐๓.๒๖	๔๔๗
๒	๑๐๔	๑,๑๗๓.๐๐	๑,๑๗๓.๐๐	๕๒๐.๘๑	๔๔๔
๓	๑๔๔	๑,๙๖๐.๐๐	๑,๙๒๒.๐๐	๘๖๔.๙๐	๔๕๐
๔	๑๒๘	๑,๓๐๘.๐๐	๑,๒๓๑.๕๐	๕๔๕.๕๕	๔๔๓
๕	๑๗๙	๒,๒๕๒.๐๐	๒,๒๕๒.๐๐	๙๙๕.๓๘	๔๔๒
๖	๑๕๙	๒,๑๐๑.๐๐	๒,๑๐๑.๐๐	๙๓๒.๘๔	๔๔๔
๗	๑๓๙	๑,๖๙๔.๐๐	๑,๖๙๔.๐๐	๗๕๐.๔๔	๔๔๓
๘	๒๑๑	๒,๘๒๖.๐๐	๒,๘๒๖.๐๐	๑,๒๕๑.๙๒	๔๔๓
๙	๕๖	๕๙๑.๐๐	๕๙๑.๐๐	๒๖๒.๔๐	๔๔๔
๑๐	๓๗	๒๘๙.๐๐	๒๘๙.๐๐	๑๒๗.๔๕	๔๔๑
๑๑	๑๐๕	๑,๒๘๘.๐๐	๑,๒๘๘.๐๐	๕๗๕.๐๑	๔๔๓
๑๒	๑๔๗	๑,๙๓๒.๐๐	๑,๙๓๒.๐๐	๘๗๓.๒๖	๔๕๒
๑๓	๑๕๒	๒,๑๔๒.๐๐	๒,๑๓๑.๒๕	๙๖๖.๒๘	๔๔๔
๑๔	๙๙	๑,๕๕๐.๐๐	๑,๕๑๒.๗๕	๖๗๑.๖๖	๔๔๔
รวม	๑,๘๐๔.๐๐	๒๔,๔๖๙.๐๐	๒๔,๓๑๖.๕๐	๑๐,๘๒๑.๑๘	๔๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพผรัตน์,๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๕ : แสดงปริมาณผลผลิตข้าว ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพผรัตน์,๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

ลักษณะการผลิตทางการเกษตรทั่วไป มีการผลิตข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของตำบล รองลงมา คือ พืชผัก และเลี้ยงสัตว์

- **วิธีปลูก** โดยวิธีปักดำและหว่าน มีการจ้างแรงงานมากในช่วงนี้

- **พันธุ์** ข้าวเหนียว กข.๖ พันธุ์ข้าวเจ้า ขาวดอกมะลิ ๑๐๕

- **การใช้ปุ๋ย** ปุ๋ยที่ใช้ คือปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕, สูตร ๑๖-๒๐-๐, สูตร ๑๖-๑๖-๘, สูตร ๑๖-๘-๘ มี การใส่ ๒ ครั้ง คือ ตอนรองพื้น และช่วงข้าวตั้งท้อง และมีการใช้

ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้นเนื่องจากมีราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี

ปุ๋ยคอก เกษตรกรจะใส่ช่วงก่อนทำการปลูกในฤดูถัดไป ประมาณ ๑-๒ เดือน

- **การใช้สารเคมี** แต่ก่อนมีการใช้สารเคมี พวก ฟูราดาน พอช่วงหลังมีการแนะนำรณรงค์การปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ และรณรงค์ให้ทราบโทษของสารเคมี เกษตรกรจึงนิยมหันไปใช้สารสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา, ตะไคร้หอม, และอื่นจำนวนมาก โดยมีหลายบริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารให้กับพืช และเกษตรกรบางรายสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้

- **การเก็บเกี่ยว** ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเกี่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชนและมีการใช้รถเกี่ยวบ้าง ค่าจ้างประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ บาท/ไร่

๔) ปฏิทินการปลูกหรือการผลิต

ตารางที่ ๑๖ : แสดงกิจกรรมและปฏิทินการปลูกข้าวตำบลหนองแคน อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑. นำปุ๋ยหมักแห้ง ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงนาหลังจากเกี่ยวข้าว ให้เหลือตอซังข้าวไว้ นำปุ๋ยหมักแห้งไป ขยาย ๒๔ ชั่วโมงในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงแล้วทำการไถกลับ	←→											←→
๒. ฝนตกครั้งแรกในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (ในกรณีที่ไม่สามารถหว่านตามกำหนดเวลาในช่วงแรกได้)				←→	→							
๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพนำไปฉีดพ่น ใส่ต้นหญ้าแล้วทำการไถกลับ (น้ำหมักชีวภาพ ๒ ขอนโต๊ะ + กากน้ำตาล ๒ ขอนโต๊ะ + น้ำ ๑ ปี๊บ)					←→	→						
๔. ทำการไถ-คราดดิน-หว่าน						←→	→					
๕. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นอีกครั้ง ห่างจากช่วงแรก ๓๐ วัน									←→	→		
๖. เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตและเตรียมจัดทำปุ๋ยหมักแห้งไว้ใช้ในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป										←→	→	

สัญลักษณ์ ▲ ปลูกสูงสุด ▼ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมหารัตต์, ๒๕๖๘

ขั้นตอนการเตรียมดินก่อนการทํานา

๑. หว่านปุ๋ยหมักแห้งลงในนาภายหลังการเก็บเกี่ยว
๒. เดือนธันวาคม-มกราคม ใช้ปุ๋ยหมักแห้งในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แล้วทำการไถกลบ
๓. ถ้าไม่ได้หว่านในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยว ให้มาหว่านในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่
๔. เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ขยายน้ำหมักชีวภาพ ฉีดพ่นใส่หญ้าแล้วไถกลบโดยใช้น้ำ ๔ ปี๊บ/ไร่ (ใช้น้ำหมักชีวภาพปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาลปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะ)

การเตรียมต้นกล้าสำหรับปลูก

๑. แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ในน้ำหมักชีวภาพ (โดยใช้ น้ำ ๑ ปี๊บ เติมน้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ) แช่เมล็ดพันธุ์ข้าว นาน ๓๐ นาที
๒. นำพันธุ์ข้าวไปหว่านในแปลงที่เตรียมเพาะกล้า เมื่อครบอายุ ๕ วัน ให้หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่
๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นโดยใช้ น้ำ ๔ ปี๊บ (ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ)
๔. เมื่อต้นกล้าอายุได้ ๒๐ วัน หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นตามอัตราส่วนในข้อ ๓ เพื่อกระตุ้นให้ต้นกล้าแข็งแรงและถอนง่าย
๕. ดูแลระดับน้ำให้สูงขึ้นตามอายุของต้นกล้า คือ ๓-๔-๘ เซนติเมตร เมื่อครบ ๒๐ - ๒๕ วัน เริ่มถอนกล้าไปปักดำได้

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๓,๐๘๐ บาท

ตารางที่ ๑๗ : แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ต้นทุน/ไร่		รายรับ/ไร่	
รายการ	เงิน	รายการ	เงิน
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์ (อัตรา ๒๕/ไร่) กก.ละ ๒๕ บาท	๕๐๐	ผลผลิต ๔๔๕ กิโลกรัม/ไร่	๕,๓๔๐
๒. ค่าเตรียมดิน ๓ ครั้งๆ ละ ๒๐๐ บาท	๖๐๐	ราคาในท้องถื่น ๑๒ บาท/กิโลกรัม	
๒. ค่าแรงงาน (ค่าหว่านข้าว,ปุ๋ย /ไร่)	๑๒๕	(๔๔๕X ๑๒ = ๕,๓๔๐)	
๓. ค่าสารเคมี/ค่าปุ๋ยอินทรีย์	๖๗๕		
๔. ค่าเก็บเกี่ยว/ไร่	๖๐๐	รวม	
๕. ค่าดูแลรักษา/ไร่	๑๖๐		
๖. ค่าขนส่ง/ไร่	๑๒๐		
๗. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๓๐๐		
รวม	๓,๐๘๐		
หมายเหตุ : รายได้ - ต้นทุน = กำไร			๒,๒๖๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

๖) สถานการณ์ตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวลดลง เนื่องจากปริมาณข้าวในประเทศมีปริมาณมากเกินความต้องการ ทำให้ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิที่ตกต่ำลงเหลือ กก.ละ ๑๑ บาทหรือตันละ ๑๑,๐๐๐ บาท และทิศทางการส่งออกข้าวเปลี่ยนแปลงเร็ว ปัจจุบันตลาดข้าวไทยมีคู่แข่งมากขึ้น อาทิ เวียดนามและกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาข้าวหอมมะลิไทยลดลง ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าวเปลือกเจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคาตันละ ๑๕,๐๐๐ – ๑๖,๕๐๐ บาท ราคาข้าวเปลือก ข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ตันละ ๑๕,๐๐๐-๑๗,๐๐๐ บาท

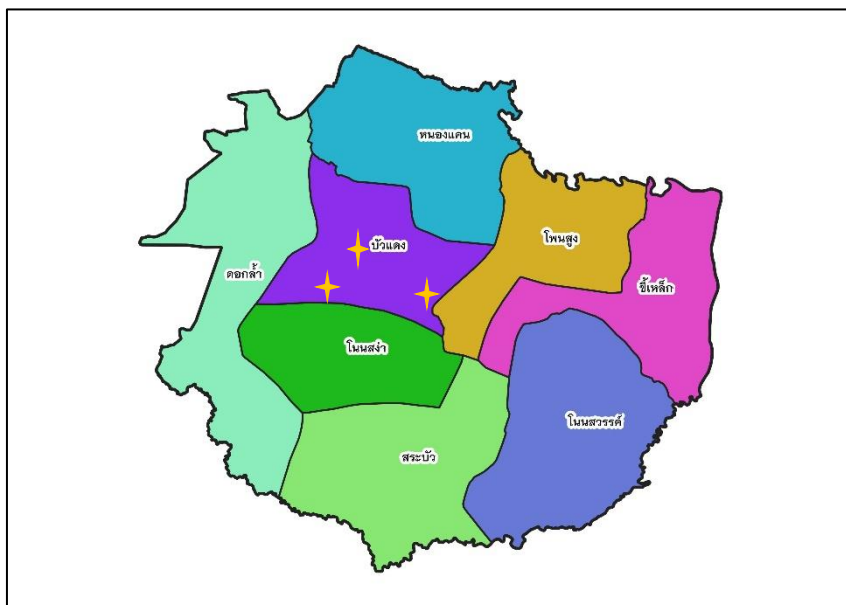
(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์จะนำผลผลิตมาจำหน่ายในตัวอำเภอซึ่งมีแหล่งรับซื้อผลผลิตรวม ๓ แหล่ง

ตารางที่ ๑๘ : แสดงจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	จุดรับซื้อ	ที่ตั้ง		
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ
๑.	สนธิยาพืชผล	๑๒	บัวแดง	ปทุมรัตน์
๒.	สหกรณ์การเกษตร ปทุมรัตน์	๙	บัวแดง	ปทุมรัตน์
๓.	ງ่วนฮะพืชผล	๑๑	บัวแดง	ปทุมรัตน์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๖ : แสดงแหล่งรับซื้อ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบ smart farmer ในตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ มีจำนวน ๖ ท่าน ซึ่งภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ จนตกผลึกนำมาแก้ไขปัญหาการเกษตรให้กับเกษตรกรได้ดี ได้แก่

ตารางที่ ๑๙ : แสดง Smart Farmer ต้นแบบในการผลิตพืช ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	ชื่อ-สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางสำรวย บางสร้อย	๑๒	หนองแคน	บุพผรัตน์	๒๕๖๑	ไร่นาสวนผสม เกษตรกรต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต
๒	นายวิรัช สุ่มัน	๕	หนองแคน	บุพผรัตน์	๒๕๖๐	ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
๓	นางผ่องศรี ละเหลา	๕	หนองแคน	บุพผรัตน์	๒๕๖๐	การทำการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นต้นแบบการเลี้ยงสัตว์แบบอินทรีย์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพผรัตน์, ๒๕๖๘

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าอ้อย

๑) พื้นที่เหมาะสม/ ไม่เหมาะสม

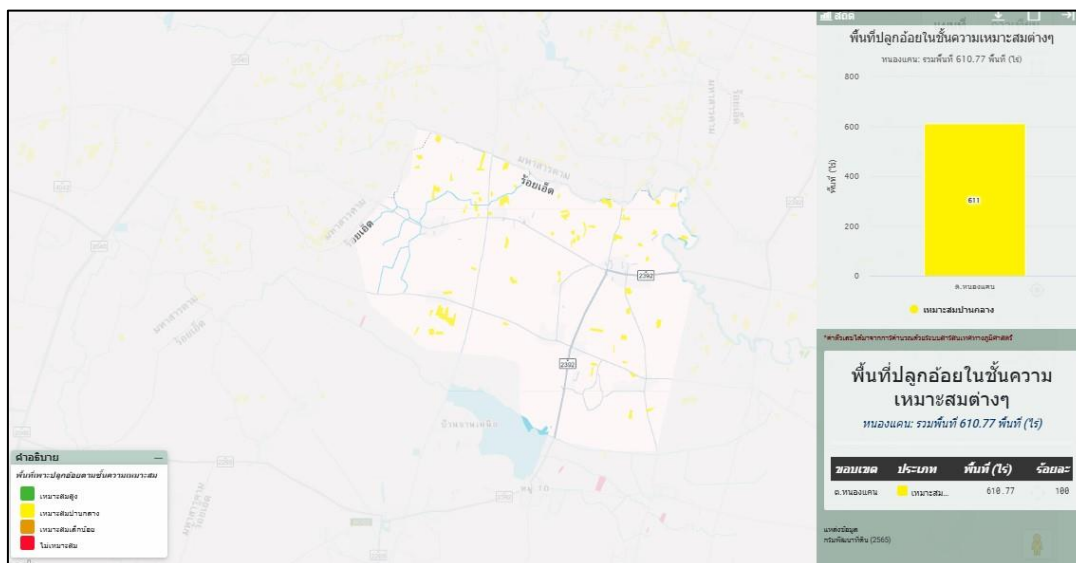
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยทั้งหมด ๖๑๐.๗๗ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) ทั้งหมด

ตารางที่ ๒๐ : แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองแคน		๖๑๐.๗๗			๖๑๐.๗๗

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๗ : แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกอ้อย

ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ มีพื้นที่ ๒๒๓.๑๙ ไร่

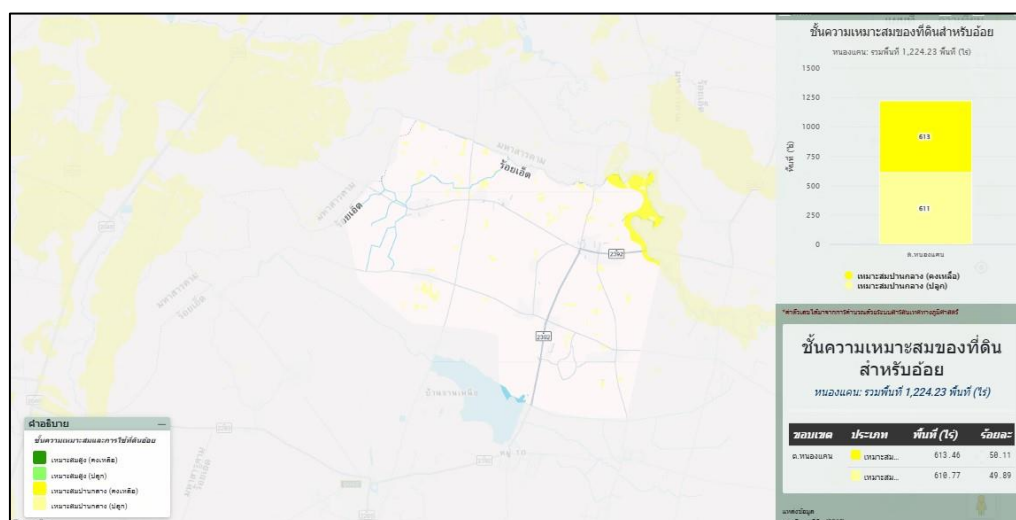
ตารางที่ ๒๑ : แสดงพื้นที่ปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	พื้นที่ปลูก(ไร่)
หนองแคน	๒๒๓.๑๙

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมรัตน์, ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามชั้นระดับความเหมาะสมอ้อย

ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ มีพื้นที่ปลูกอ้อย ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๖๑๓ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ภาพที่ ๑๗ : แสดงแผนที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘)

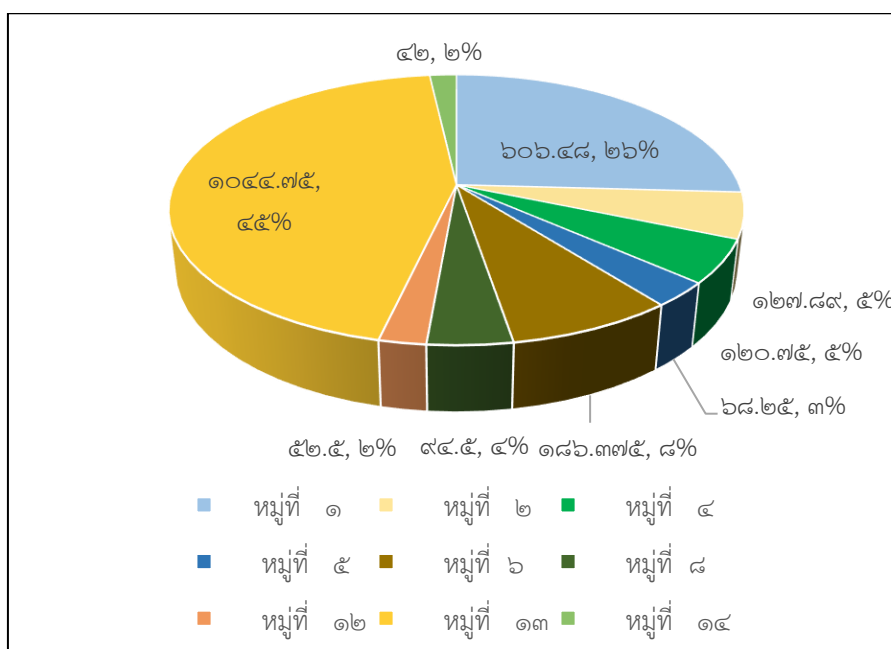
๒) ปริมาณการผลิตอ้อย

อ้อยโรงงานมีสองประเภทคืออ้อยโรงงานปลูกใหม่ และอ้อยโรงงานอ้อยต่อ
อ้อยโรงงานปลูกใหม่ต้นทุนอยู่ที่ ๕,๗๘๐ บาทต่อไร่ ราคาต่อกิโลกรัมอยู่ที่ ๑,๑๐๐ บาท ซึ่งมีกำไร ๕,๒๒๐
บาทต่อไร่ ส่วนอ้อยต่อต้นทุน ๓,๑๗๐ บาท ราคาต่อกิโลกรัมอยู่ที่ ๑,๑๐๐ บาท ซึ่งมีกำไร ๕,๐๘๐ บาทต่อไร่

ตารางที่ ๒๒ : แสดงปริมาณการปลูกอ้อย ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

หมู่ที่	ครัวเรือน (ทั้งหมด)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๙	๕๗.๗๖	๕๗.๗๖	๖๙๓.๑๒	๑๐.๕
๒	๓	๑๒.๑๘	๑๒.๑๘	๑๔๖.๑๖	๑๐.๕
๔	๓	๑๑.๕	๑๑.๕	๑๓๘	๑๐.๕
๕	๒	๖.๕	๖.๕	๗๘	๑๐.๕
๖	๑	๑๗.๗๕	๑๗.๗๕	๒๑๓	๑๐.๕
๘	๑	๙	๙	๑๐๘	๑๐.๕
๑๒	๑	๕	๕	๖๐	๑๐.๕
๑๓	๒๑	๙๙.๕	๙๙.๕	๑๑๙๔	๑๐.๕
๑๔	๑	๔	๔	๔๘	๑๐.๕
รวม	๔๒	๒๒๓.๑๙	๒๒๓.๑๙	๒๖๗๘.๒๘	๑๐.๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพผรัตน์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๔ : แสดงปริมาณผลผลิตอ้อยตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/๒๕๖๘>)

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

- ขอนแก่น ๓

ท่อนพันธุ์อ้อย ที่มีคุณภาพดีปราศจากโรคและแมลงจากแปลงพันธุ์หรือแปลงที่คัดเลือกโดยเฉพาะโรคใบขาว โรคใบเหี่ยวเน่าแดง เป็นต้น และมีอายุท่อนพันธุ์ ไม่น้อยกว่า ๘ เดือน

(๒) การเตรียมดิน

ไถเปิดหน้าดินรับหน้าฝนในช่วงปลายฤดูฝนให้มากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดดิน ความลึกในการไถ เป็นต้น หลังจากหมดฤดูฝน ต้องเตรียมดินพร้อมปลูกอ้อยด้วยการไถระเบิดดินดาน (ไถแบบไม่ต้องพลิกดินและลึก) จำนวน ๒ ครั้ง (แบบตารางหมากรุก) เสร็จแล้วรีบไถพรวนหน้าดินให้ร่วนซุยด้วยการใช้ไถพรวน, ไถผาน ๗ หรือเครื่องจอบหมุน (rotary)

(๓) การปลูก

ปลูกอ้อยด้วยเครื่องปลูก และในช่วงมีด ๆ หรืออากาศเย็น ๆ ต้องอัดกลบดินแน่นๆ และหนาพอสมควร ไม่น้อยกว่า ๕ นิ้ว หรือ ๑๐ ซม. แต่ถ้าหากมีฝนตกหลังฤดูอย่างหนัก ในขณะอ้อยกำลังงอกจะต้องรีบไถพรวนให้ดินร่วนซุยและขุดดินในร่องเพื่อนำเอาดินที่ฝนชะมาทับถมกลบหนาขึ้น ในกรณีที่ดินมีความชื้นไม่พอต่อความงอก ให้เสริมน้ำขณะปลูก หรือ พื้นที่ที่มีการระบาดของแมลงใต้ดิน เช่น ปลวก แมงนูนหลวง และ ตัวหนอนดียว ให้ฉีดพ่น/หว่าน/หยด ด้วยสารฟิโปรนิล

(๔) ระบบการให้น้ำ ส่วนใหญ่เป็นการทำนาโดยอาศัยน้ำฝน

(๕) การดูแลรักษา/การใส่ปุ๋ย

- ครั้งที่ ๑ ให้ใส่รองพื้นโดยเน้นปุ๋ยไนโตรเจนกับปุ๋ยฟอสฟอรัสอัตรา

๓๐-๕๐ กก./ไร่

- ครั้งที่ ๒ ให้ใส่ปุ๋ยไนโตรเจนกับปุ๋ยโปรตัสเซียม อัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./

ไร่ โดยฝังดิน

- ในกรณีที่อ้อยเติบโตไม่ดีเท่าที่ควร ให้ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๓ โดยเน้นปุ๋ยไนโตรเจน

(๖) การเก็บเกี่ยว

- ทำการเก็บเกี่ยวอ้อยในช่วงอายุที่เหมาะสม คือ ประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน

๔) ปฏิทินการปลูกหรือการผลิต

เกษตรกรในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีการปลูกอ้อยดังนี้

ตารางที่ ๒๓ : แสดงการเพาะปลูกอ้อยในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์

ชนิดพืช	กิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ
ชนิดพืช	-ดูแลรักษา	เม.ย. -ต.ค.	ฝนตกชุกก็จะเตรียมดิน
อ้อย	-เก็บเกี่ยว	ธ.ค.-ม.ค.	ในเดือนพฤษภาคม
	กิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ
	-เตรียมดิน/ปลูก	เม.ย.-พ.ค.	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

๕) ต้นทุนการผลิต

อ้อยโรงงานมีสองประเภทคืออ้อยโรงงานปลูกใหม่ และอ้อยโรงงานอ้อยต่อ
อ้อยโรงงานปลูกใหม่ต้นทุนอยู่ที่ ๗,๔๕๐ บาทต่อไร่ ราคาต่อ ๑,๐๐๐ กิโลกรัมอยู่ที่ ๑,๑๖๐ บาท ซึ่งมีกำไร
๔,๗๓๐ บาทต่อไร่ ส่วนอ้อยต่อต้นทุน ๓,๑๗๐ บาท ราคาต่อกิโลกรัมอยู่ที่ ๑,๑๐๐ บาท ซึ่งมีกำไร ๕,๐๘๐
บาทต่อไร่

ตารางที่ ๒๔ : แสดงข้อมูลต้นทุนการผลิตอ้อย ปี ๒๕๖๗ ตำบลหนองแคน อำเภอบุพผรัตน์

ที่	ต้นทุน/ไร่		รายรับ/ไร่	
	รายการ	เงิน	รายการ	เงิน
๑	ค่าพันธุ์	๑,๒๕๐	ผลผลิต ๑๐,๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่	๑๒,๑๘๐
๒	ค่าไถ / พรวน	๔๕๐	ราคา ในท้องถิ่น ๑.๑๖ บาท/ กิโลกรัม	
๓	ค่าปลูก	๑,๒๐๐	(๑๐,๕๐๐ X ๑.๑๖ = ๑๒,๑๘๐)	
๔	ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๐๕๐	รวม	
๕	ค่าสารเคมี	๔๐๐		
๖	ค่ากำจัดวัชพืช	-		
๗	ค่าจ้างพ่นสารเคมี	๔๐๐		
๘	ค่าเก็บเกี่ยว	๑,๒๐๐		
๙	ค่าขนส่ง	๑,๕๐๐		
	รวม	๗,๔๕๐		
หมายเหตุ : รายได้ - ต้นทุน = กำไร				๔,๗๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพผรัตน์, ๒๕๖๘

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต

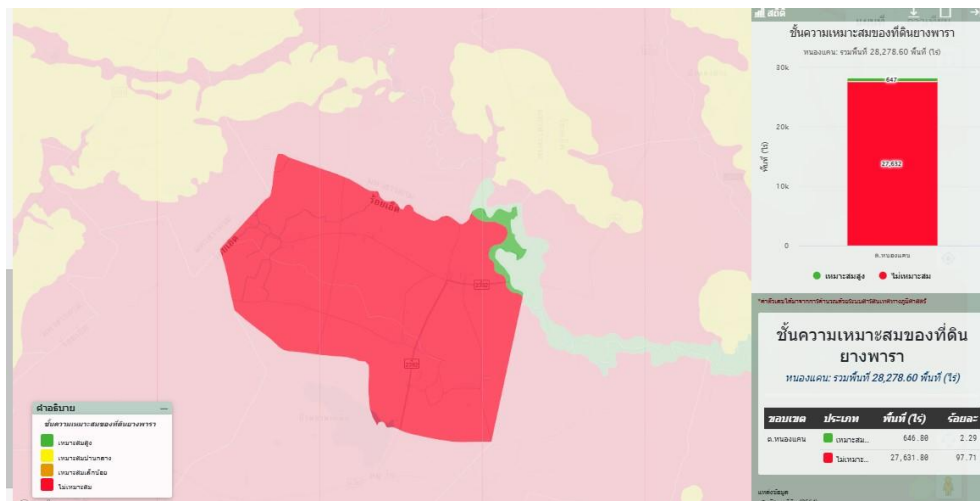
แหล่งรับซื้อผลผลิตอ้อยในพื้นที่ตำบลหนองแคน มี ๑ แหล่ง ตั้งที่หมู่ ๑๐

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า ยางพารา

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีพื้นที่สำหรับปลูกยางพารา จำนวน ๖๔๖.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๙ และ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๒๗๖๓๑.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๗๑

ภาพที่ ๑๙ : แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ปลูกยางพารา ตามที่แจ้งขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย จำนวน ๑๒๘ ไร่

(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ปลูกยางพารา ที่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมมาก จำนวน ๖๔๖.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๙ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๒๗,๖๖๓.๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๗๑

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ตามที่แจ้งขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย จำนวน ๑๒๘ ไร่

ตารางที่ ๒๕ : แสดงปริมาณการปลูกยางพารา ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เปิดกรีด (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
หนองแคน	๑๖	๑๒๘	๑๒๘	๑๐๘.๘	๘๕๐

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดร้อยเอ็ด , ๒๕๖๖

๓) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีการปลูกยางพารา ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ปลูกสูงสุดในเดือนมิถุนายน การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือน กุมภาพันธ์ เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนสิงหาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกยางพารา ในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

ตารางที่ ๒๖ : แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางพาราในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา					←→	△		▽				

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

๔) ต้นทุนการผลิต

ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ มีต้นทุนการผลิตยางพารา เป็นเงิน

๑๐,๐๗๐ บาท ต่อไร่

ตารางที่ ๒๗ : แสดงต้นทุนการผลิตยางพาราต่อไร่ ปี ๒๕๖๖ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์

รายการ	บาท
ไถดะ	๒,๐๐๐
ไถยกแปลง	๕๐๐
พันธุ์	๔,๐๐๐
ค่าแรง(ปลูก/ใส่ปุ๋ย/กำจัดวัชพืช)	๘๐๐
ปุ๋ย (๕๐กก./ไร่)	๑,๔๐๐
ชุดรองรับน้ำยาง (๘๐ ชุดๆละ ๘ บาท)	๖๔๐
น้ำกรด	๑๘๐
เก็บเกี่ยว	๕๐๐
ค่าขนส่ง	๕๐
รวม	๑๐,๐๗๐

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดร้อยเอ็ด, ๒๕๖๖

ผลผลิตเฉลี่ย

๘๐๐ กก./ไร่ ณ ความชื้น ๕๐ %

ราคาผลผลิต กก.ละ

๒๕ บาท

เป็นเงิน

๒๐,๐๐๐ บาท (รายได้/ไร่/ปี หลังจากเปิดกรีด)

ต้นทุนปลูกเริ่มแรก/ไร่

๕๐,๐๐๐ บาท

๕) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรส่วนใหญ่ จะจำหน่ายเป็นยางก้อนถ้วย โดยจะมีพ่อค้าคนกลางมาเปิดจุดรับซื้อ ซึ่งกำหนดวันที่รับซื้อไม่เกินวันที่ ๕ และ ๒๐ ของเดือน

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

เกษตรกรตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จะนำผลผลิตไปจำหน่ายที่ลานรับซื้อ หมู่ ๑๐ บ้านโนนจำปา ตำบลบ้านฝาง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไข

ตารางที่ ๒๘ : แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไขตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑.ข้าว	๑.ภัยพิบัติ (น้ำท่วม ,แล้ง) ๒.การระบาดของโรค และแมลงศัตรูพืช ๓.ต้นทุนการผลิตสูง ๔.ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕.ขาดแคลนแหล่ง เงินทุน	๑.ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบนาหยอด ๒.จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๓.ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๔.จัดทำแปลงพยานการเตือนการระบาดของศัตรูพืช ๕.ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง ๖.รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต ๗.แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การทำแปงข้าวเจ้า ๘.ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน ๙. รณรงค์การใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี ๑๐. รณรงค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๑๑. ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี อย่างจริงจัง ๑๒. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้ ๑๓.ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่า ๑๔.รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร	ทุกหมู่บ้าน	มาก

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๘ : แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไขตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด (ต่อ)

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑.เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในผู้สูงอายุ ๒.กลุ่มเกษตรกรขาดความเข้มแข็งและความต่อเนื่อง ๓.เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะในการทำการเกษตรทางด้านการปลูกพืช	๑.พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒.ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓.จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในปฏิบัติงานที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓.ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ไม่เพียงพอ ๔.เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือในการแปรรูปเนื่องจากขั้นตอน ยุ่งยากและเสียเวลา	๑.ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูป ๒.สินค้าไม่ได้การรับรองมาตรฐาน ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น ๓.เกษตรกรผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคและขาดการผลิตที่ต่อเนื่อง ๔.เกษตรกรขายผลผลิตสดได้เงินได้เร็วกว่าการแปรรูปขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	๑.สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒.สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓.วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน ๔.สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/ กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

๓ การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิธี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงโอกาสอุปสรรคที่มีผลกระทบเพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๒๙ : แสดงการวิเคราะห์ ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) ๑.พื้นที่เป็นที่นาปลูกข้าวหอมมะลิเป็นหลัก ๒.มีพืชเศรษฐกิจหลังฤดูทำนา (แตงกวา) สร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร ๓.เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ๔.ผู้นำ/เกษตรกรผู้นำ อาสาสมัครสมัคร เกษตรกรมีความเข้มแข็ง ๕.เกษตรกรต้นแบบมีองค์ความรู้ ๖.มีแหล่งเรียนรู้ ศพก.และเครือข่ายศพก. ๗.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานครอบคลุมทั่วพื้นที่	จุดอ่อน (Weaknesses : W) ๑. มีปัญหาเรื่องการรวมกลุ่มของเกษตรกร ๒. เกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องการผลิต/ตลาด/แปรรูป ๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๔.แหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในช่วงฤดูแล้งไม่เพียงพอ ๕.เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๖.เกษตรกรไม่มีแผนการผลิต ๗.ไม่มีมาตรฐานการผลิต ๘.ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ ๙.ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ๑๐.ต้นทุนการผลิตสูง ๑๑.ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๑๒.ปัญหาหนี้สินครัวเรือน
โอกาส (Opportunities : O) ๑.นโยบายและมาตรการภาครัฐที่สนับสนุนการเกษตร ๒.มีแหล่งรับซื้อผลผลิต ๓.มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ แก่เกษตรกร เช่น สถานีพัฒนาที่ดินสำนักงานสหกรณ์ ฯลฯ ๔.ผู้บริโภคนิยมอาหารปลอดภัยมากขึ้น ๕.มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อการเกษตร ๖.มีระบบสารสนเทศครอบคลุมทุกพื้นที่และง่ายต่อการเข้าถึง	SO กลยุทธ์เชิงรุก ๑.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวหอมมะลิปลอดภัย (S๑ S๔ S๕ S๖ O๒ O๓ O๔) ๒.การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง (S๔ S๕ S๖ O๑ O๓ O๖) ๓.การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ (S๔ S๕ S๖ S๗ O๑ O๓ O๖) ๔.การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (S๖ S๗ O๑ O๓)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข ๑.การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี (W๑ W๒ W๓ O๑ O๒ O๓ O๔) ๒.การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า (W๑ W๒ O๒ O๓) ๓. ลดต้นทุนการผลิต (W๒ W๑๐ W๘ O๑ O๓) ๔.ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP) (W๗ W๘ O๑ O๓ O๔)
ภาวะคุกคาม (Threats : T) ๑. ราคาผลผลิตแปรปรวน ๒. ฝนทิ้งช่วง โรคและศัตรูพืช (ภัยธรรมชาติ) ๓. ผลผลิตตกต่ำ ๔. ราคาปัจจัยการผลิตสูง ๕. ค่าแรงงานสูง ๖. ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย	ST กลยุทธ์ป้องกัน ๑. รวบรวมผลผลิตและแปรรูปจำหน่ายในรูปแบบกลุ่ม (S๑ T๑) ๒. สร้างแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร (S๑ T๒) ๓. ขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร (S๑ T๒) ๔.ปรับปรุงบำรุงดิน (S๑ T๓)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น,ปลูกพืชใช้น้ำน้อย (W๑ T๒) ๒. การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต (W๑ T๒) ๓. ทำการเกษตรแบบผสมผสาน (W๕ T๑ T๓)

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวหอมมะลิปลอดภัย
- ๑.๒ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ
- ๑.๔ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
- ๒.๒ การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า
- ๒.๓ ลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๔ ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP)

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

- ๓.๑ รวบรวมผล ผลิตและแปรรูปจำหน่ายในรูปแบบกลุ่ม
- ๓.๒ สร้างแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร
- ๓.๓ ขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร
- ๓.๔ ปรับปรุงบำรุงดิน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น, ปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- ๔.๒ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- ๔.๓ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๘. ปริมาณการปลูกข้าว. สืบค้น ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จาก :

<https://farmer.doae.go.th/>

..... ๒๕๖๘. พื้นที่เพาะปลูกพืช. แหล่งที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>

..... ๒๕๖๘. วิสาหกิจชุมชน. แหล่งที่มา : <https://smce.doae.go.th/>

..... ๒๕๖๘. หัวหน้าครัวเรือน, ลักษณะการประกอบอาชีพ, การถือครองที่ดิน, ประเภทเอกสารสิทธิ์. สืบค้น ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จาก : <https://aiu.doae.go.th/>